

Muutosmääräys / Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset

(Kursiivilla merkitty lisäykset ja muutokset perusteteksteihin, yliviivaus osoittaa poiston; lausuntopalautteen jälkeiset muutokset liilalla, lausuntopalautteen jälkeiset poistot harmaalla pohjalla, lisäykset keltaisella)

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus - Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. sekä suomen kieleen ja suomalaiseen yhteiskuntaan sosiaalistumista ja kotoutumista. Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisuuden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen. kiinnostus ja tarjota välineitä kielitietoisuuden, monikielisuuden ja kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa. Samaan aikaan edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa. Kielitaitoa kehitetään eri tiedonalojen kielen oppimista edistään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä. (uusi kappalejako)

Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä, tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti.¹ (<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2012/422>

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 422/2012). Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. (uusi kappalejako)

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista² (PoL 30§). Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun³, (PoL 3a§) ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla: kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun. Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista eri oppiaineiden opiskelua varten tai
- jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän opiskeluun

Oppilas opiskelee suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas on saavuttanut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden aiemmin oppimiensa kielten rinnalle.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan on tärkeää seurata ja arvioida säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheissa yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä eri-tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan,

¹ Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012)

² Perusopetuslaki (628/1998) 30 §

³ Perusopetuslaki (628/1998) 3a §

kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös samanaikais- tai yhteisopetuksena.

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia⁴ (PoL 20 b § ja 20 c §). Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää opiskelevan oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää ryhmäkohtaisia tukimuotoja, erityisesti opetuskielen tukiopetusta (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1090/2024). Opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää, myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää opettavan opettajan kanssa. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten opetuskielen tukiopetusta, voidaan tarjota erilaisin tarkoituksenmukaisin ryhmittelyin esimerkiksi samanaikais- ja yhteisopetuksena.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sekä tarvittaessa muiden äidinkieli ja kirjallisuus oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy luontaisesti monikielisyys. Suomen perustuslain⁵ 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestämiseen liittyvät paikallisesti päätettävät asiat kirjataan luvun 10.5, Paikallisesti päätettävät asiat mukaisesti.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (POPS 2014 mukainen)
Oppimäärän erityinen tehtävä

⁴ Perusopetuslaki (628/1998) 20 b § ja 20 c §

⁵ Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä. Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä-oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma.

Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä - Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin *kielellisten identiteettien* rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa **monikielisessä ja monikulttuurisessa kulttuurisesti monimuotoisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä**. Oppilaita ohjataan **huomaamaan ymmärtämään** koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema tosiasiallisena enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. **Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.**

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sekä tarvittaessa muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyön tarve korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan oppimisen tuen piiriin.

*Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa suomen kieli ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. **Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain⁶ 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.***

Äidinkieli ja kirjallisuus - Oppiaineen tehtävä (lisäys osion loppuun)

Oppiaineen tehtävänkuvauksen lopusta poistetaan viimeinen virke: Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä. ja lisätään seuraava uusi kappale:

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opettajat tekevät yhteistyötä. Erityisesti suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien yhteistyö vahvistaa suomen oppimisen jatkumoa. Tavoitteena on siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä

⁶ Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §

suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osaalueilla ja eri tiedonalojen kielissä on saavutettu.

Luku 10. Kieleen ja kulttuurin liittyviä erityiskysymyksiä (poistetaan alla oleva osio luvun 3. kappaleesta, ei muita muutoksia alkuun)

~~Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma, joka kuvataan osiossa "Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana".~~

10.4 Muut monikieliset oppilaat *Maahanmuuttotaustaiset oppilaat*

~~Muiden monikielisten oppilaiden *Maahanmuuttotaustaisten* oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä *identiteettien* ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat, kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.~~

~~Monikielisiä oppilaita *Maahanmuuttotaustaisia* oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.~~

~~Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus-oppimäärän opiskeluun (katso myös Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus).~~

~~*Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. (<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2012/422> Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 422/2012.*~~

~~*Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppimäärää, jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista eri oppiaineiden opiskelua varten tai*~~

—jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli- ja kirjallisuus oppimäärän opiskeluun

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valintaa kuvataan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisessä tehtävässä.

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttotilanteelle oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten. Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan **kotoutumisen edistämistä annetun lain⁷ (681/2023)** mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaalle laadittava suunnitelma olla osa sitä.

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia (Pol 20 b § ja 20 c §). Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan opetuskielen tukiopetuksen avulla. Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämistä annetun lain (681/2023) mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaalle laadittava suunnitelma olla osa sitä.

10.5 Paikallisesti päätettävät asiat

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon paikalliset, kieleen ja kulttuuriin kieliin ja kulttuuritaustoihin liittyvät erityiskysymykset ja kuvataan, miten opetus järjestetään.

Opetussuunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisesti erilaisten kyseisten kieli- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten oppilaiden kielet, kielelliset valmiudet ja *kulttuurinen tausta* otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään
- minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja *kulttuuri-identiteetin* kulttuuri-identiteettien kehittämistä tuetaan
- *miten maahanmuuttotilanteesta oppilaiden siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään tapahtuu*
- *järjestetäänkö oman äidinkielen opetusta sekä miten tiedotetaan huoltajia sen merkityksestä ja saatavuudesta*

⁷ Laki kotoutumisen edistämistä (681/2023)

käytetäänkö *maahanmuuttotaustaisen* oppilaan oppimisen *tukena* oppimissuunnitelmaa *suunnitelmaa* opintoja varten sekä mikä on oppimissuunnitelman rakenne ja keskeinen sisältö.

Vesilahden kunta:

Monikulttuurisen koulun toiminnassa korostuvat yhdessä tekeminen sekä hyvän ja yhteisöllisen ilmapiirin luominen ja vahvistaminen. Toimintakulttuurin kehittäminen on koko työyhteisön yhteinen tehtävä, mitä johto ohjaa ja tukee. Toimintakulttuuria kehitetään tietoisesti yhdenvertaiseksi, syrjinnästä vapaaksi ja kaikille oppilaille turvalliseksi. Kehittämistyön tukemisessa keskeisiä toimijoita ovat oman äidinkielen opettajat, tukioppilaat ja oppilaskunta sekä yhteistyössä koulun kanssa toimiva vanhempainyhdistys.

Vesilahdella opetuksen järjestäjä päättää kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset tapauskohtaisesti. Tällaisia ovat suomi toisena kielenä- opetuksen toteutus ja oman äidinkielen opetuksen järjestämistä koskevat asiat. Opetusta voidaan järjestää tapauskohtaisesti myös yhteistyössä lähikuntien kanssa.

Valmistavasta opetuksesta siirtyneille oppilaille järjestetään tapauskohtaisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden -opetusta. He voivat hyödyntää muita osaamia kieliään oppiaineiden opiskelussa. Maahanmuuttotaustaiset oppilaat hyötyvät luvussa 7.3 mainituista ryhmämuotoisista tukimuodoista ja erityisesti opetuskielen tukiopetuksesta.

Vesilahden kunta järjestää tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus on kuvattu luvussa 5.6.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen järjestäminen

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hän tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Oppilaan oppimääriä koskevista valinnoista päättää oppilaan huoltaja. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Oppimäärän valinnasta keskustellaan huoltajan kanssa.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta voidaan järjestää joko kokonaan tai osittain omassa ryhmässään tai oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti samassa ryhmässä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää opiskelevien oppilaiden kanssa. Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti ja erityisesti silloin, kun oppilas on siirtymässä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Kunkin oppilaan tarvetta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä.

Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheessa tehdään yhteistyötä, kun valitaan äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärää perusopetukseen. Esiopetuksen opettaja laatii oppimääräsuosituksen kullekin maahanmuuttotilaiselle tai monikieliselle oppilaalle tarvittaessa yhteistyössä perusopetuksen erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa. Huoltajia suositellaan valitsemaan lapselle sopiva oppimäärä ensimmäiselle luokalle perusopetuksen opetussuunnitelman määritelmien mukaisesti.

Perusopetuksen aikana tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun hän on saavuttanut riittävän suomen kielen taidon kaikilla kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä. Oppilaan kielitaidon tason arvioinnissa hyödynnetään formatiivista arviointia, monipuolisia näyttöjä sekä tarvittaessa laajempia summatiivisia arviointivälineitä. Oppilaan kielitaitoa arvioidaan aina kaikilla suomen kielen taidon osa-alueilla ja apuna käytetään kehittyvän kielitaidon viitekehystä sekä opetussuunnitelman suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteita ja arviointikriteerejä. Keskeistä on arvioida, kykeneekö oppilas opiskelemaan suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärää ilman kohtuutonta kielellistä kuormitusta.

Oppilaan siirtyminen suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään toteutetaan joko lukuvuoden aikana tai lukuvuoden vaihteessa oppilaan edun mukaisesti. Aloitteen oppilaan oppimäärän vaihdosta tekee oppilasta opettava opettaja, joka on arvioinut oppilaan kielitaidon tason yllä mainituilla tavoilla. Hän ilmoittaa asiasta oppilaan luokanopettajalle tai -valvojalle, joka tiedustelee oppilaan kielitaidon ja eri oppiaineissa tarvittavan tiedonalojen kielen tasoa oppilasta opettavilta opettajilta. Mikäli opettajat ovat sitä mieltä, että oppilas on saavuttanut riittävän suomen kielen tason myös eri oppiaineiden tiedonalojen kielessä, luokanopettaja tai -ohjaaja keskustelee huoltajan kanssa. Huoltajalle annetaan tieto siirtymän perusteista sekä vaihdon vaikutuksista oppilaan opiskeluun ja arviointiin. Huoltaja tekee lopullisen päätöksen oppimäärän vaihdosta. Huoltajan päätös saatetaan tiedoksi oppilasta opettaville opettajille, rehtorille ja koulun palvelusihteerille, joka tekee muutoksen oppimäärään.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opettajien kanssa. Yhteistyön tarve korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan luvussa 7 mainitun oppimisen tuen piiriin.

Oman äidinkielen opetuksen järjestäminen

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea ja edistää oman äidinkielen hallintaa ja toiminnallista kaksikielisyttä, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oppilaan oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden kuntien kanssa.